

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rei Christianae Apvd Iaponios Commentarivs

Trigault, Nicolas

Avgvstae Vindelicoꝝ, 1615

Gaspar, Ioannes, Vrsula Firandenses Neophyti in fidei causa capite
mulctantur, Capvt VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68745](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68745)

his verbis Dominus eam vim dedit, vt effrons iuuenis, cum nihil quod responderet, inuenisset, eam intactam dimiserit, abiens cum pudore, quem prius amiserat. nondum illa quidem per ætatem ad sacrum conuiuium admissa fuerat, sed suo se ipsius sacramenti voto ac comparatione tuita est. eo periculo libera Patrem adiit, rem aperit, petit obnixè vt se ad sacram synaxin admittat, ne si forte fraudem sollicitator rescierit, ad se laceffendam reuertatur. Promisit Pater velut virtutis præmium, ipsaque se totos solemnis ieiunij dies, varijs corporis afflictationibus comparauit, vt eum acciperet, à quo fuerat admirabiliter in præsentis periculo liberata.

De Firandensibus Neophytis nondum est finis: verùm gloriosi pro fidei causa triumphum peculiarem insequenti capite tractationem videntur postulare.

Gaspar, Ioannes, Ursula Firandenses Neophyti in fidei causa capite mulctantur,

CAPVT VI.

IN Firandensi ditione numeratur Insula quædam Ichitzuqui, quam olim Hieronymus & Balthasar Nobiles Neophyti, & eiusdem regni

regni primores moderabantur prius, quàm annis superioribus, vti scriptum est in proprijs analibus, fidei causa proscriberentur. Ea in Insula, quam soli pene incolebant Christiani, oppidum est Iamanda nomine, cui olim pro primoribus illis proscriptis, præerat Neophytus Nobilis Gaspar nomine; aduersus eum & coniugem ac filium orta maximè tempestas, dū vult obruere seruat, & in salutis portum, proprii sanguinis vndis delatum impellit: id ut contigerit, nunc breuiter & eum fide narrabo. Gaspar à puero fidem Christianam professus, biennis enim Christiano more renatus erat; Vrsula, & Ioannes, à prima infantia simul nati & baptizati sunt. Gasparis ex Vrsula filius, Ioannes, vxorem duxerat pari pietate ac nobilitate præditam, & illi iam parens familiam cesserat, annos enim agebat octo supra viginti, in quo etiam ætatis flore martyrij palmam reportauit. Præter hunc habebat Gaspar filiam Mariam nomine; Adolescenti Ethnico in coniugium traditam, filio Gubernatoris alterius oppidi, cui nomen Iachinofama, Gubernator Condochisan dicebatur, sanctissimæ legis nostræ hostium acerrimus; qua ex causa nullum non mouebat lapidem, vt Mariæ constantem animum à Christi fide dimoueret: biennium tenuit ea colluctatio, consilijs ac blanditijs: potiùs, quàm minis, nescio an ariete vehementiori, concutiens: varia illi submittebat

mittebat Ethnicæ superstitionis armamenta, eaque ad deliniendum puellæ animum perelegantia. Verùm illa nihilo fortiùs consilia, quàm dona repudiabat: aiebat enim, quoties à socero urgebatur, vt in Ethnicorum familia soceri & mariti auctoritatem sequeretur, se quoq; utroque Parente Neophyto in Christiana familia educatam; iniquum videri, si socero Parentem, Affinibus propinquos post haberet: non fatigabant importunum senem obfirmata huius in seruanda religione consilia: persuadebat sibi, illam tempore, cuius continua vis pleraque superat, posse peruerti; nihil igitur de importuna ille persuasione; sed nihil illa de sua firmitate remittebat: tametsi hac lucta periculi plena, molestiarum tamen & tædij minus nihil habebat: nulla in vultu hilaritas, perpetuus luctus, nisi si quando è soceri sedibus, velut furtim erumpēs, in parentum ædes luctus partem, querelis muliebribus positura recurrisset. hoc solum erat in hac re Mariæ solatium, quòd Maritus ipse nulla ratione cum parente suo in ea vexanda conspiraret: cui erat permolestum, pacem domesticam inanibus de religione iurgijs perturbari; cum sua nihil interesset, quæ sacra coleret, ea quam amore coniugali castè, pudenterque prosequeretur. sæpe cum parente suo seriò agebat, vti nurum mitteret, neque se pari cum ea molestia inuolueret, verùm plus apud eum semper

E 3 potuit

potuit impietatis studium, quàm naturæ propensio : affirmabat enim sæpe, sibi iam diu certum esse, nulum domi suæ non alere Christianam.

Hæc biennij experienciâ, & iteratâ sæpe comminatione, cum è socero Maria cognouisset; intellexit omnino in ea se familia salutis adire discrimen : quotus enim quisque sibi fidat, in perpetua pugna certam esse victoriam, maximè in eo pugnandi genere, in quo fuga reputatur in triũpho impetrata igitur, quod subinde faciebat, parentes interuiscendi facultate, statuit in certaminis arenam, vltra non descendere : nec eum pro coniuge habere vel socero, quem habere non posset sine iniuria conditoris. In parentum igitur ædibus, cum solito diutius moraretur, suspicionem fecit eius quod maritus dudum verebatur. misit ergo ad eam socer nuncium, à quo accersiretur : nuncio Gaspar ad se venienti, filix consilij conscius & approbator, nihil respondit : ne tamen illius auctor videretur, factique totius inuidiam sustineret, inquit ætatem filix illam nunc esse, quæ de rebus suis sciscitantibus posset respondere, per se illi licere, vti hoc in negotio faceret, quod maxime videretur. Maria igitur ex composito ita respondit : se certis ex causis minimè redire, nec vltra nulum esse, aut eum socerum velle profiteri; id visum est satis, & vt intelligeretur, sine offensione responsum.

sponsum. Indignissimè tulit Ethnicus socer publicam familiæ suæ iniuriam, & ab iracundia consiliū sumēs, immanem sane tulit de re tota sententiam. statuit enim apud se nulla affinitatis habita ratione Gasparem perdere, hoc solo nomine, quod esset Christianus. cū enim nurus perperatam, proscriptorū sociorum, qui Firandi rem Christianam procurabant, institutionē minime esset assecuta, nihil dubitabat, hæc de retinenda religione consilia, in filiam à Gaspare proficisci: omnis igitur in eum furor detonuit, in eum unū vindicta collimavit: neque hæc secretis apud se dumtaxat consilijs agitabat, sed experturus eequam vim haberent minæ super blanditias acriorem, hæc altero responso Mariæ renuntia, ri iubet; videret etiam atque etiam quid ageret, patere iam consilia, quod unius externæ superstitionis causa, à parente delusa, socerum maritumque desereret: meminisset Dynastæ Firandensis edicto peregrina sacra exterminari, cultores illorū obfirmatos plecti, nec exempla deesse, nec ipsam domum parentis immunem evasisse, sciret proinde, sibi decretum esse, nisi breui saniora consilia caperet, Gasparem ad Dynastam deferre, quod vetita sacra sequeretur: tametsi ex ea re non nesciret extremā Gaspari perniciem imminere. Ad hæc in absentia parentis ita Maria respondit; se quidem relictæ familiæ suæ causam, nondum enunciaſſe.

sed quoniam non ineptè coniectaret præterito-
rum conscientia certus, per se quoque licere, vti
hanc vnam causam negati reditus interpretare-
tur: Ad Dynastam verò deferre pergeret, quod
dudum non ignoraret: ita enim publicum esse
in vniuersa Firandensi regione, Gasparem cum
tota familia viuere Christianè, vt difficilius sic
negantem persuadere, quam de tacente dubita-
re, filix responsum vbi Gaspar audiuit, hoc so-
lo quod lenius æquo fuisset, improbavit: vole-
bat enim ipse animi sui firmitatem verbis acri-
us explicare, socrum, hoc Mariæ respon-
sum acrius etiam accendit: nihil igitur impo-
terum dubitauit exequi, quod fuerat commina-
tus: & quoniam è dignitate sua esse arbitra-
tur, nihil in ea re mouere, quod non exitum for-
tiretur, in sola captandi temporis opportunita-
te moram protrahebat; nec defuit huic volun-
tati malus Dæmon, cuius consilia non in vnum
Gasparem, sed in cæteros Neophytos, grauius
diuexandum ferebantur. In Insulam igitur hanc
Firando aduenit primarij Dæmonum cænobij
Archimandrita, Coja nomine, qui cum vtrimq;
arctissima intercedebat necessitudo: cum itaque
in mutuum congressum venissent, nihil habuit
antiquius, quam vt sacrificuli autoritate, & in
Christi religionem odio, ad priuatas inimicitias
vliciscendas vteretur: rem igitur narrat, consili-
um suum aperit, & vt facile similibus studia
conspi-

conspirant, à sacrificulo collaudatur, à quo etiam
mox, vt se Firandum receperit, auxilium
promittitur in ea re maximè, quæ ad se magis
ex publico, quàm ad eum ex bono priuato per-
tineret. commodam accusationi ansam præbe-
bat Gasparis vita, qui vel nobilitatis authorita-
tem, vel Christianæ legis peritiam ad tuendam
illam in Pastorum absentia non segniter adhi-
bebat, qua ex parte facilius delatorum calumni-
is impeti, & efficacius obrui posse videbatur. Re-
dit igitur sacrificulus Firandum, & in prima
Dynastæ visitatione, quasi ex officio Deorum
Patrios ritus tueretur, queri cæpit, in Ichitzuqui
Insula, & Iamandæ potissimum, patrio Gasparis
solo, Christianæ impietatis publicos degere
professores, quibus non sit satis, pro se peregrinam
impietatem colere, nisi eam quoque apud
cæteros euulgarent, aut ad patria sacra redire
meditantes auerterent: tacebat ille Gasparis no-
men, in cuius caput hæc maximè faba cudeba-
tur, ne fortè priuatis inimicijs innocentem
petere potiùs, quàm Patriæ religionis ardore a-
gi videretur. Firandensis ad hæc Tyrannus ob-
stupuit, negauitque fieri posse, vt in Præfectorū
suorum oculis, edicta contra Neophytos sua
negligerentur: vrgebat sacrificulus, & quantum
poterat fidem suam omni fraudis suspitione li-
berabat: assererat, à se omnia studio explorata
cognitaque referri, in quæ vbi inquisisset, plus
E s. quàm

quàm delatum sit reperturum. Excanduit ad hæc tyrannus, cumque ipsum delatorem, addito ex alia secta sacrificulo, quæ deterrimum dæmonem, numinis ritu venerari, peculiariter profiteretur, nominavit: ex ea enim secta tyrannus ipse, vitæ suæ ac religionis præcepta desumebat: hoc igitur cum suprema inquirendi plectendique potestate, in Insulam delegavit: quo cum pervenissent, Iamandam potissimum, Gasparis causa, excutiendam susceperunt: adhibito igitur in consilium loci præfecto, tamen si constaret eum esse Gaspari per amicum, mandata Dynastæ Firandensis exponunt. vix bene aduenerant impietatis ministri, cum ab amicis Gaspar moneatur, uti sibi consuleret, hæc omnia illius causa comparari. Verùm ille, cum religionis solius causam agi non nesciret, & extrema ferre paratus esset, nulla fugæ consilia admisit, quod fugienda non essent, quæ magnopere expeterentur, nihil Gaspari profuit, præfecti favor totis viribus ad eum liberandum adnitentis. statutum enim uti Gaspar ac filius Ioannes quàm arctissime vincirentur; visumque est, edicto publico in Præfecti ædes uniuersos accersere, nisi quod peculiari etiam nuncio Gaspar euocatus est. verum ille nuncium præueniens oratione munitus, ac D. Francisci cingulo piè cinctus, in consilium admittitur, in quo vrbauitatis ac salutatio- nis officijs, viro nobili ad merum eximendum adque

adque vim, si resistere forte pararet, fallendam, præstitis, cum minimè suspicaretur, iniectis in eum manibus vincula comparantur, quod cum agitur, ait Gaspar: viros, ut arbitror, Nobiles, nulla lex iubet, inscios, cuius rei causa vinciantur, contumeliosè comprehendi. respondetur: eum Dynastæ iussu vinciri hoc nomine, quod esset Christianus. Ad hæc inquit Gaspar. In hac causa vincite, ut vultis, Christianus enim sum, nec id aut volo negare, nec si velim, possum, satis enim constat, hanc à primo ætatis biennio legem me cum lacte suxisse. Quid autem ad hæc mihi iniicienda vincula, erat tanto tumultu aut edictis opus? ego me puero vincendum tradidissem; hæc enim vincula diu expectij ac præfensi, quæ in magnis Dei beneficijs repono, atque interim dum vinculis sese induit, vna vox erat, Deos ob vincula gratias agentis. vincitum custodibus, alijs in ædibus sollicitè commendant. inde ad filium Ioannem sine tumultu comprehendendum satellites dimittuntur: domi erat ille leui ægritudine, ne parentem accersitum comitaretur, prohibitus. ergo alia omnia causati, iuuenem ad colloquium vocant, & iam quod erat supicantem aggrediuntur. verùm ille innato generosi animi ardore excitatus, pugione, quo erat accinctus, cducto, sese trebatur, dum è turba

nescio

nescio quis in clamauit, nihil armis opus esse, illum vna cum parente, religionis causa iussum comprehendi. vincite igitur Ioannem, inquit, in hac vna causa volentem. Parentis ac filij vnam decet esse fortunam.

Incidit horum Christi pugilum vinculorum dies in sextam feriam Nouembris 13. ante meridiem horis amplius duabus, nec nisi in diei insequentis matutinas horas vita dilata est. De Vrfula comprehendenda nihil laborarunt, satis fuit eam, vnâ cum filio intra proprias ædes adhibitis apparitoribus custodiri. libera igitur domi coram imagine maximam illius temporis partem, sese ardenti prece ad certamen muniebat. Ioannes Ethnicis stipatus apparitoribus, vinculisque prohibitus; quæ habebat libera, linguam & oculos, futuro agoni dedicabat: Gaspar liberior fuit, nam ad eum visendum nec amici neque Neophyti custodum facilitate excludebantur, quorum ille consortio lætus, incredibiliter sibi ac Deo sortem suam gratulabatur, ex Neophytis Gonsalvus quidam Gaspari perfamiliaris, noctu subinde nictabat, eum Gaspar sedulo excitabat, rogans ne preces pro se fusas intermitteret, & quidem eum in hunc modum Gaspar scribitur alloquutus: equidem Gonsalve tui me miseret, quod id ætatis (erat enim senex) in hac ærumnarum sæce etiamnum retineris, tot calamitatibus obnoxius, quot sentimus ac lugemus,
& su-

& super omnia de tua salute dubius, ecquo in loco sis æternitatem transfacturus: mihi verò gratulor ex eo, quod breuioris vitæ decurso iam spatio, præsentibus ærumnis eripior, & tutissimo itinere in felicitatē demigro sempiternam. Hinc tuam me oportet dolore vicem; te meam mihi gratulari.

Comprehensis mox Christi Athletis, Firandum celeres nunciij ablegantur, vt ea re nunciata, extremum Dynastæ pronunciatum de vindictis executioni mandaretur. id à primario totius regni moderatore ex tyranni voluntate sequenti diluculo peruenit, in hanc sententiam: Gaspar, Ioannes, Ursula, quòd Christiani sint, capite plectuntor. ea res sacrificulis ac loci Præfecto commendatur. Præfectus pro amicitia Gasparem eripere, & vbi non licuit, saltem filium & coniugem omni ope tentauit. Verùm Christiani sanguinis appetentes Dæmonum ministelli, ne mulieri quidem pepercerunt. ergo inuitus & multa causatus Gaspari renunciari iubet, extemplò moriendum. dignum est his commentarijs Athletæ Christianè generosi responsum. vtinam, inquit ille, ante obitum ipsi Dynastæ sisterer, ab eoque interrogarer, an Christianus essem. respondere gestio, quod nunc profiteor, me esse Christianum, quicquid ille de me statueret suo arbitrato, quoniam autem id non licet. hoc Præfecto renunciate meo nomine.

mine. Nihil queror, cum mihi constet amicitia te iure multa aut omnia tentasse: neque de illo ipso filiae meae focero, in quem eius rei culpa vere reijceretur. cum enim hoc lathi genere salutem meam citius ac tutius consequar, ex peculiari Diuinæ maiestatis beneficio, habeo quod gratiam referam ijs, à quibus tanta mihi felicitas dicitur procurata: nec enim aliter Christiani solent hæc tanti boni excipere præfagia. verum quoniam hoc vno nomine mori iubeat, quòd Christum sim professus, id vnum à te amicitia causa postulo: Ut nimirum in Cruce, ad Christi similitudinem, eo in loco sanguinem fundam, vbi crux olim colebatur, eodemque in loco corpus meum Neophyto (quem nomino) traditum, Christiano ritu vnâ cum meis Christianis maioribus terre mandetur. Defixus admiratione Præfectus, ita respondit: se de mortis genere nihil præter Dynastæ voluntatem posse statuere, sed cætera, vti rogauerat, curaturum.

Iam igitur statutum supplicio tempus aduenerat, altero videlicet à vinculis die matutinis horis. stipatus itaque Neophytis ad locum crucis egreditur, ibi eum Præfectus præstolabatur, à quo repetita inferendæ mortis excusatio, idem tulit à Gaspare responsum. Per otium igitur salutatis Neophytis, & precibus ad Deum fuis, prouolutus in genua, ictum præstolabatur, Præfectus

fectus ipse, sua manu, Gasparem honoris causa, è Iaponiensi consuetudine, primo ictu obtruncat, & corpus cui commendauerat traditum, eo ipso communi Neophytorum cœmiterio sepelitur.

Quo tempore Gaspar ad supplicium educitur, missi quoque qui Ioannem & Ursulam obtruncarēt, ij re dissimulata, cum aduenissent, eos educi mentiebantur ad Gasparem priusquā moreretur, sensit fraudem Ursula, & se ad mortem trahi professa, vna cum Ioanne educitur. Ergo mox in limine ruit in genua, nihil opus esse vti vltcrius pergerent, sese iam ad excipiendum ictum comparatam, negabant illi hoc agi, sed ad littus progrediendum, & ibi nauigio vita donata imponendos, neuter credidit, quin potius vterque pergeret, precibus intentus, ad certamen fortiter subeundum. præibat Ioannes, Ursula sequebatur, eius, cum maxime improvisam arbitraretur è Ministris vnus, à tergo quàm occultissimè ferrum stringens, ceruices ferit, sed obtusior ensis manū fefellit, & in solo vulnere hæsit. Ursula subito sacratissima IESV ac MARIAE nomina implorans, in genua prouoluitur, ictum posteriorem commodè præstolata, qui ceruicem excussit, & audita est, cum in terram ruerat, inchoata IESV ac MARIAE nomina distinctè proferre, non sine astantium admiratione.

Ioannes

Ioannes cum præiret parentem suam, sanctissimas voces vsurpantem exaudiuit, ergo & ipse genibus nititur, & eadem nomina ingeminans, primo ictu obruncatur. atque ita tres animosi in Christiano puluere pugiles, ad coronam impetrata miseræ cuius vitæ missione, admittuntur. Horum corpora eodem ferè loco, quem sanguine purpurarant, Neophytorum opera, Præfectique voluntate, sepulta sunt.

Superstes domi Maria, Ioannis soror, cuius maximè causa immanis sceler hanc tragœdiam excitarat, nullum solatium capiebat, cum videret se, quæ primas ambiebat, gloriosæ mortis corona priuari. Dicitur non potest, quantum effecerit, quantum conata sit, vt cæteris iungeretur, sed nec Isabella, Ioannis vxor, inferior fuit: verum quoniam nihil atrocius de his Dynasta statuerat, votis exciderunt.

Reliqui ex Insula Neophyti, ne in solum Gasparem hæc studio concitata viderentur, vexati sunt ac tentati, quoniam autem reuera vnus ille petebatur, cæteri minus acriter habiti sunt, vnus dumtaxat è machinatoris sceleris Pago, quæ Dynasta fortè nominatim excuti iusserat, in vincula coniectus est; atqui cum Christianus esse solum, non autem rei Christianæ Procurator, vti Gaspar, fuisse probaretur, solutus est, satis querulus, quod speratis triumphis excidisset.

Pronus

Pronus in sanguinem Tyrannus, Firandi etiam furere meditabatur, nisi quod iam senior, è gentis more, Nepoti suo Regni habenas moderandas cessisset, satis habuisset, si eum admoneret, vti de Christianis àcrius inquiri præciperet. Verum Nepos Miciz, sanctissimæ matronæ adhuc viuentis filius, Matris Religionem lenius tractat, maximè quod non nesciat se infantem baptizatum. ergo auo ita respondit, vt neque eum offenderet, nec in Neophytos baccharetur; atque ita tandem hæc procella conquieuit.

*De sedibus Nangasaquiensi
Collegio attributis.*

CAPVT VII.

Nangasaquiensi Collegio sex nostrorum sedes intra vicinum agrum constitutæ, ab eius Collegij Rectore dependent, harum hæc sunt nomina Isafaij, Fucafori, Conga, Vracami, Vehime Fudoyama. quanquam anno huius triennij primo & vltimo, Congam inuenio defuisse, vltimo tamen Kiozoi, socijs è nostris vnus, constituto domicilio confedit. in his locis è nostris minimùm sex; summùm, nouem confedere, præter alios plures, rei Christianæ ex more, ministros. Adulti hoc triennio eluti supra sexcentos, nam plerique sunt Christiani.